



Specialrapport

Inkontinensregistret

Urval ur specialarbete om
komplikationer efter
slyngoperation

Författare:

Stefan Zacharias

registeransvarig för Inkontinensregistret

Hudiksvalls sjukhus

Figurer och dataanalys:

Jessica Edlund och Gabriel Granåsen

statistiker GynOp

Publicerad 2020-05-27

Urval ur specialarbete om komplikationer efter slyngoperation

Under år 2019 undersöktes patienternas rapporterade komplikationer i 1-årsenkäten avseende samtliga inkontinensoperationer som utfördes i landet under år 2017. Resultaten presenterades på ICS i Göteborg och vid Ur-ARGs möte i december 2019.

Video av presentationerna finns online på ICS Göteborgs websida:

<https://www.ics.org/2019/session/5064>

Nedan följer en sammanfattning av arbetet:

År 2017 utfördes 4160 slyngoperationer: 60% TVT, 20% TOT, 20% TVT-O. Året valdes då det är det första året det finns rikstäckande 1-årsenkät i GynOp.

Bland de utförda operationerna rapporterade 681 kvinnor en komplikation, missnöje med resultatet eller försämrat tillstånd jämfört med innan ingreppet.

Totalt beskrev 578 av dessa patienter sin komplikation (eller oönskad biverkan) i någon av fritextrutorna i enkäten. Dessa patienter utgör studiepopulationen.

Huvudkomplikationer/besvär

Tabell 1. Kategorisering av patienternas besvär indelat i grupper

	Antal	Procent
Miktionsbesvär	208	36,0
Smärta	195	33,7
Infektion	77	13,3
Blödning	5	0,9
Organskada	5	0,9
Allmänna komplikationer	2	0,3
Sårruptur/ärrbildning	38	6,6
Annat/oklar	23	4,0
Ej operationsrelaterat	25	4,3
Totalt	578	100

Patientens beskrivningar graderades enligt GynOps mall för bedömning av komplikationer.

Tabell 2. Författarens komplikationsbedömning enligt Gynop-mall

	Antal	Procent
Lindrig	409	70,8
Allvarlig	88	15,2
Både lindrig och allvarlig	14	2,4
Ingen	52	9,0
Oklar	15	2,6
Totalt	578	100

I 408 av fallen (där besvären bedömdes vara operationsrelaterad) hade besvären inte gått över vid tiden för enkäten. Även vid kvarvarande besvär var dock många patienter nöjda med operationsresultatet.

Tabell 3. Har patienten fortfarande besvär i jämförelse med resultat efter 1 år

	Resultat 1 år							Totalt
	Mycket nöjd	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd	Mycket missnöjd	Uppgift saknas		
Har patienten fortfarande besvär?	Ja	110	133	73	53	37	2	408
	Nej	71	37	7	7	8	0	130
	Vet ej	6	7	1	3	4	0	21
	Ej operationsrelaterat	5	7	5	1	1	0	19
	Totalt	192	184	86	64	50	2	578

Några av patienternas egna ord

"Känner mig jämt kissnödig men kan inte kissa. Ibland bara någon cl men känner mig fortfarande kissnödig. Dygnet runt 1 gång i timmen trycker det på och jag måste gå på toa."

"Slyngan perforerade slidan så jag inte kunde ha samlag längre. Sedan opererades jag så slyngan fick tas bort och slidan sys ihop igen."

"Innan op var det läckage vid fysiska t ex träning, hosta, nysning. Nu har jag fått STORA trängningar, blir kissnödig direkt och måste då gå omedelbart annars kissar jag på mig."

"Mitt sexliv är klart försämrat. Har efter op. Fått svårt att få orgasm, upplever ofta smärtsamma ilningar vid samlag. Placeringen av ärren gör att det skaver emot min partner vid samlag, har även svårt att tillfredsställa mig själv för även då är ärren i vägen. Innan operation fick jag av sköterskorna veta att ärren skulle placeras i ljumskarna men så har inte gjorts. Har många gånger funderat över att om jag vetat följderna på sexlivet hade jag nog avstått från operation."

"Kan ej få orgasm längre!"

"Jag är supernöjd med operationen. Jag kan hosta utan att kissa ner mig:) Det jag funderar över är att jag saknar känslor när jag kissar, jag hör ju hur länge jag kissar såklart men tycker inte att jag känner det längre. Sen kan jag behöva kissa lite till så fort jag har rest mig. Jag vet att det kunde bli så här så det gör inte så mycket, men jag kan ju ändå berätta det nu. Jag har också problem vid samlag men det har jag trott beror på att jag är så torr/klimakteriet...? Finns det något att göra för att få det bättre så vore jag väldigt tacksam:) Jag har ingen livmoder längre men äggstockarna är kvar."

"Strålande smärta från ljumskarna och ner mot benen."

"Jag upplever smärta i höger ljumske vid om jag ska slappna av och låta knät falla ut vid skraddarställning samt om jag sover på mage och vill dra upp högerben så går det inte så

bra. Även vid samlag upplever jag ibland smärta inne i slidan som då är som stötar vilket är väldigt obehagligt.”

”Ont i slidan. Såret läkte inte ihop och bandet var synligt. Opererades om två gånger.”

”Nattliga orgasmer de första 6 månaderna som sedan klingat av.”

” Är till största del bunden till liggande eftersom jag har svårt att sitta. Mitt liv har pga operationen blivit mycket inskränkt.”

Slutsatser

Komplikationer efter inkontinenskirurgi är vanligare än generellt antagande.

Allvarliga patientupplevda komplikationer uppstår främst som en påtaglig försämring av livskvaliteten efter operationen och inte genom akuta intra- eller postoperativa komplikationer som behandlats adekvat.

10% av samtliga opererade patienter har kvarvarande besvär 1 år efter sin operation – men många tycker att det ändå var värt det!

Sammanfattning och diskussion

Komplikationer efter inkontinenskirurgi är vanligare än generellt antagande. Patienterna värderar framför allt sin livskvalitet efter operationen. Livshotande akuta tillstånd (konkreta exempel som en akut laparotomi på grund av intraabdominell blödning eller allvarlig infektion/sepsis med flera dagars IVA-vård) upplevs inte som svåra komplikationer av patienten om detta inte leder till kvarvarande besvär, åtminstone inte när de sammanfattar sina upplevelser ett år senare. I egentlig mening okomplicerade operationer däremot, som leder till ett nytt, närmast dagligt obehag för patienten kan leda till att ingreppet upplevs som totalt misslyckat.

Ändå är majoriteten av kvinnorna med kvarvarande besvär ett år efter kirurgin nöjda, eller mycket nöjda med sin operation.

För mig understryker undersökningen framför allt två punkter.

1. Patientinformation innan ingreppet är otroligt viktigt. Patienten måste veta vad hon riskerar med att välja att operera sig. Många operatörer utför inte mer än cirka 10 ingrepp per år. Det innebär att man kan hålla på i flera år utan att uppleva en allvarlig, misslyckad operation. Förr eller senare kommer det att hända även dig som operatör. Andelen allvarliga komplikationer ligger på ca 2,5% för 2017. 75 av 102 patienter hade kvarstående besvär vilket innebär att närmare 2% av samtliga patienter som opererades under året hade svår påverkan på sin livskvalitet minst ett år efter operationen.
2. Denna punkt är en konsekvens av punkten ovan. Patienten riskerar något med operationen. Det gör det extra viktigt att indikationen är rätt ställd. Patienten ska ha besvär som inte går att tackla på annat sätt. Förhoppningsvis indikerar minskningen av det totala antalet operationer de senaste åren just det: Att operationen erbjuds när allt annat är uttömt och inte bara att tillgängligheten minskat.

Urininkontinens kan innebära stort lidande för den drabbade kvinnan. Hjälps finns att få med våra metoder. Låt oss använda dem väl och undvika en urspårad situation som den man upplever i många andra länder, främst de anglikanska!